

ועל שפן למעלה. ולמטה יש שכחה, מקום שצריך להזכיר, ועל זה כתוב (תהלים קט) 'זכר עון אבותיו וגו'. ויש שם ממנים שמזכירים זכיות האדם וחטאיו. ואין שכחה לפני הפסא הקדוש מה שהוא לפניו. ומה הוא לפניו? זכור. וכל שפן למעלה. משום שהכל הוא סוד של זכר, ושם נחקק סוד השם הקדוש יהו. ולמטה צריך להתקדש. ובמה התקדש? בזכור, שהרי ממנו נוטל כל הקדשות וכל הברכות. וזה פשטתטטרים ערב שבת על העם הקדוש פראוי בתפלות ובבקשות ובסדור של שמחה.

ואם תאמר, זכור לא צריך להתקדש, שהרי ממנו יוצאים של הקדשות של העולם - לא כף! שהרי זה צריך להתקדש ביום, וזה צריך להתקדש בלילה, וכל הקדושים נוטלים אותם ישאל אחר כף, ומתקדשים בקדשות של הקדוש ברוך הוא. כבוד את אביך ואת אמך, בכל מיני כבוד, לשמחם במעשים כשרים, כמו שנאמר (משלי כג) גיל יגיל אבי צדיק. וזהו כבוד אביו ואמו.

רועה נאמן (רעיא מהימנא)

כבוד את אביך ואת אמך. כבדהו בכסות נקיה, דהינו כנפי מצוה, כבוד את ה' מהונך, זו תורה ומצוות. זהו שכתוב אךך ימים בימינה בשמאלה וגו'. שאין אדם עני אלא מן התורה ומן המצוות. נודע, אחר שבארוה בעלי המשנה, אין עני אלא מן התורה ומן המצוות, שעשרו של אדם תורה ומצוות.

ומשום כף כבוד את אביך מהונך,

עלאה, וכל שפן לעילא, ולתתא, אית שכחה, אתר דאצטריך לאדפרא, ועל דא כתיב, (תהלים קט) 'זכר עון אבותיו וגו'. ואית תמן ממנן, דאדכרן זכין דבר נש, וחובוי.

ולית שכחה קמי כרטיא קדישא, מה דאיהו קמיה. ומאן איהו קמיה. זכור. וכל שפן לעילא. בגין דכלא רזא דדכורא איהו, ותמן אתגליף רזא דשמא קדישא יהו. ולתתא, אצטריך לאתקדשא, ובמה אתקדש. בזכור, דהא מניה נטיל כל קדושן וכל ברפאן. ודא, פד מתעטרי מעלי שבתא, על עמא קדישא כדקא יאות, בצלותין ובכעוותין, ובסדורא דחדוה.

ואי תימא, זכור, לא אצטריך לאתקדשא, דהא מניה נפקין כל קדושין דעלמא. לאו הכי. דהא דא אצטריך לאתקדשא ביממא, ודא אצטריך לאתקדשא בליליא, וכל קדושין נטלין לון ישראל לבתר, ואתקדשן בקדושי דקודשא בריה הוא. (דף צ"ג ע"א).

כבוד את אביך ואת אמך, (שמות כ) בכל זיני יקר, למחדי לון בעובדי דכשראן, כמה דאת אמר (משלי כג) גיל יגיל אבי צדיק, ודא איהו יקרא דאבוי ודאמיה.

רעיא מהימנא

כבוד את אביך ואת אמך. כבדהו בכסות נקיה, דהינו כנפי מצוה, כבוד את ה' מהונך, דא תורה ומצוות. דהא הוא דכתיב, (משלי ג) אךך ימים בימינה בשמאלה וגו'. דעני לאו איהו בר נש, אלא מן התורה ומן המצוות, אשתמודע, דבתר דאוקמוה מארי מתניתין אין עני אלא מן התורה ומן המצוות, דעתרא דבר נש אורייתא ומצוות.

ובגין דא, כבוד את יי' מהונך, ולא תשתדל באורייתא, כדי להתגדל בה. כמה דאוקמוה